

DÉL-BÁCSKA

Keresztőség: Templomudvar 2. szám alatt.
Kiadóhivatal: Sándor Régen-a. 39. szám.
Bírónycim: Dél-Bácska. Telefonszám: 137

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési ár: Egy hóra . . . 10 Dinár
Negyedévre . . . 30 Dinár Félévre 60 Dinár
EGYES SZÁM ÁRA FÉL DINÁR.

Az alkotás és építés

internacionálját akarják megszervezni. Nem azt, amely vörös színnel, a vért és lángot jelképező színekkel romba döntötte a világot, hanem azt, amely a béke, a megbocsátás fehér színével fogja egy táborba tömöríteni a világ dolgozó népét. A keresztény internacionálé megalapozásán fáradoznak. Az eszme Olaszországból indult ki és az olasz néppárt, az Appenin félsziget igazán és leginkább demokratikus pártja az előharcosa ennek a nagyszabású mozgalomnak. Az olasz néppárt a szószoros értelemben vett népek a pártja, a dolgozó osztályt képviseli, amely nem vad üvöltéssel, piszkos száju káromkodással és vak rombolási dühvel akarja a munkások, földművesek, iparosok és kisemberek javát szolgálni, hanem az egyedüli helyes uton haladva, dolgozva és legális eszközökkel küzdve törekszik a népek sorsának megjavítását valóra váltani.

Az olasz néppárt azonban nemcsak saját honfiaiak a sorsáért harcol, hanem a dolgozó tömeg felszabadítását célzó akcióba bele akarja vonni a többi nemzeteket is. Erre a legjobb talaj azokban az országokban van, ahol már megismerkedtek a vörös internacionálé, a tüzel-vassal boldogító kommunizmus minden rémségeivel. Németország, itt elsősorban Bajorország és Magyarország az a két állam, amely megbirkózott az emberiség legveszélyesebb ellenségével és azt megsemmisítette. A kommunizmus legyőzése mindkét helyen meghozta a keresztény eszme diadalát, amely a nép igazi érdekeinek szolgálatába állva küzd annak jólétéért és boldogulásáért.

Ennek az akciónak természetesen sokkal nagyobb eredménye lesz, ha nem egy országban elszigetelve történik, hanem a nemzetek közös erővel dolgoznak sikere érdekében. Az olasz néppárt levette minden háború szülte rossz emléket, megkezdte ennek a hatalmas műnek, a keresztény internacionálé megalapozását amely egészen új irányba fogja vezetni a közeljövő társadalmi mozgalmait.

A keresztény eszme, az igazi keresztény gondolat, amely a béke, megértés és szeretet szellemében fog cselekedni, újra kell, hogy formálja Európa népét. Az a lelkület, amely a keresztény internacionálé lesz a következménye, közel hozza majd egymáshoz az embert és embert. A lelkek békéjét fogja megteremteni, amely nem a közre vesztélyes megnyilvánulásokban robban majd ki, hanem a megértés magvait hinti el a szétszakított, szétdőlt, ellenségesen szembenálló emberiségére.

A vörös internacionálé nem tudott alkotni, nem tudott teremteni. Rombolva és pusztítva, féktelen gyűlölettel vonult át a szerencsétlenségek országain és ahol érezték retentő csapásait, ott halál és kétségbeesés maradt utána. Az új, a keresztény internacionálé lesz hivatva arra, hogy behegessze a sebeket, elfeledtesse a szenvedéseket és megteremtse a lelkek békéjét.

Hétfőig döntenek a nyugatmagyarországi kérdésben.

Az antant méltányolja a magyar kormány jó szándékait. — A jegyzék a megegyezést akarja. Nyugatmagyarországon a hangulat elszánt. — Katonai tanácskozás Sopronban.

Bécs, szept. 17. A legújabb jelentések szerint a nagykövetség tanácsa szombaton vagy hétfőn dönt a magyar kormányra átdandó válaszárol. Hír szerint a magyar kormánynak kétheti határidőt fognak engedélyezni, hogy az a) zónát megtisztítsa a felkelőktől, a b) zónából pedig kivonja a csendőrséget.

Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a magyar kormány hajlandó lesz eleget tenni ezen követelésnek, más kérdés azonban, vajjon lesz-e elég ereje a szabadsapatokat eltávolítani.

Budapest, szept. 17. A „Szózat“ tájékozott oldalról értesül, hogy Párisból olyan információk érkeztek, amelyek szerint az antant méltányolja a magyar kormány jó szándékait, nem fog Magyarországgal szemben azon ridegséggel eljárni, ahogyan azt az osztrák sajtó közleményei szerint állítólag Párisból jelentették. Az antant legközelebbi jegyzéke figyelmeztetni fogja ugyan a magyar kormányt nagy felelősségére, mely terheli és rámutat azon ve-

szedelmekre, amelyek fenyegetik, de a jegyzék mégis oly tartalmu lesz, mely nem állja útját a nyugatmagyarországi kérdés teljes megértésének. Az ultimátum módszerét az antant mérlegeli ugyan, de egyelőre nem szándékozik ezen fegyvert teljes süllyal latba vetni.

Szombathely, szept. 17. Sigray gróf főkörmánybiztos a miniszterelnök hívására Budapestre utazott.

Pozsony, szept. 17. Tegnap a katonai parancsnokságon fontos és bizalmas tanácskozásokat folytattak Spriere országos katonai parancsnok elnöklété alatt. Állítólag a nyugatmagyarországi kérdéssel összefüggő fontos ügyekről tanácskoztak.

Budapest, szept. 17. Ma érkezett ide Lingauer Albin, nemzetgyűlési képviselő, aki a nyugatmagyarországi kérdésről így nyilatkozott. A hangulat elszánt és bizakodó, a kérelhetetlen harcot felvettük és álljuk és ha az olaszok jönnek, hát jöjjenek, mi készen állunk és védelmezzük szülőföldünket minden kormánytámogatás és beleegyezés nélkül az egész világgal szemben is.

A magyar kormány álláspontja a kivitelengedélyek ügyében.

Budapest, szept. 17. A kiviteli engedélyek ügyében megindult vizsgálattal kapcsolatban félhivatalosan közlik, hogy nem felel meg a valóságnak, hogy a rendőrség a kormányelnök egyenes utasítására a földmívelésügyi miniszter hivatali helyiségében házkutatást végzett volna vele, mert a rendőrség csak Esküdt Lajos hivatali szobájában jelent meg. Leghatározottabban utasítandó vissza Rassay Károlynak oly értelmű nyilatkozata, hogy a miniszterelnök rágalmozokkal, vagy kijárókkal ül együtt a kabinetben, mert a kormányban sem kijárók, sem rágalmozók nincsenek, azt meg egyáltalában nem lehet kijárónak nevezni, aki ajánlólevelet ír. Drozdy Győző közvetlenül is aposztrofálta a miniszterelnök személyét, amidőn egy napilapban azt kérdezi, hogy igaz-e, hogy az illeték mentes behozatali és kiviteli engedélyek megszerzésére vonatkozó üzletet ő ajánlotta nagyatádi Szabó miniszternek. A miniszterelnök kijelentette, hogy méltóságán alólinak tartja, hogy e nyilvánvalóan vádaskodó nyilatkozatra feleljen.

Budapest, szept. 17. A pénteki minisztertanács elsősorban a külpolitikai helyzettel foglalkozott, majd a belügyi aktuális kérdésekkel szóba került a kiviteli engedélyekkel ügött visszaélés ügye is, de csak bűnügyi vonatkozásaiban, mert a kormány a vizsgálat befejezéséig más vonatkozásban, különösen pedig politikai következményeiben ezen kérdéssel foglalkozni nem óhajt.

Budapest, szept. 17. Az ügyészségen megkezdtek a kiviteli ügyekben letartóztatottak részletes kihallgatását. Esküdt Lajos állalánosságban úgy vallott, hogy összes eljárásai legalisak voltak. Az összes terheltek azzal igyekeztek szerepüket menteni, hogy bármilyen tisztességes üzlet sikerét csak úgy látták lehetségesnek, ha protekciót szereznek, az pedig pénzbe kerül. Esküdtől szétlétben hosszabban beszéltek, hogy sikeresen elintézi a legnehezebb ügyet is. Esküdt szerintük sok olyan embert tartott, akiknek a kereskedők között széleskörű ismerettsége volt és ezek küldték

Esküdtékhez az ügyfeleket. Esküdt eleinte megelégedett néhány ezer koronával, de mindinkább megnövekedett igényekkel lépett fel. Utóbb már egy-egy szállítási endélyért száz—százötvenezer koronát is követelt.

A radikálisok Pribicevics ellen.

Beograd, szept. 17. A radikális párt főbizottsága ma ülést tartott, melyen foglalkozott a Protics Sztoján kiáltványával teremtett helyzettel. Hosszabb tanácskozás után a főbizottság elhatározta, hogy a jelen pillanatban tartózkodik Proticcsal szemben minden aktiv lépéstől, semmi határozatot nem hoznak ez ügyben, sem kommunikét nem adnak ki. Ezt azért teszik, mert Protics ezideig a radikális párt vezetőségét nem támadta meg. Proticcsal szemben teljesen semleges álláspontra helyezkedik.

A bizottságban továbbá szóba került a demokratákkal való koalíció kérdése is. Ez alkalommal igen éles támadások hangoztak el a demokrata miniszterek és különösen Pribicevics Szvetozár belügyminiszter ellen. Ujra meg újra hangoztatják, hogy Pribicevicsnek nem szabad helyén maradnia. Fel-tétlenül azon lesznek, hogy ezt a tárcát egy radikális politikussal kell betölteni. A pártban az utódra vonatkozólag már neveket is emlegetnek, így többek között Vujicsics Marko képviselőt.

Tőzsdei árfolyamok.

Zürich, szept. 17. Nyitás: Berlin 565, Budapest 110, Newyork 580, Milano 2465, Prága 695, Zagreb 240, Bukarest 570, Varsó 013, Bécs 052, osztrák bélyegzett korona 040.

Budapest magánforgalomban dollár 560, lei 550—560, dinár 895. — Deviza: Bécs 3625, prága 650, bukarost 550, berlin 540.

Mik az okai a pénzhiánynak.

A nagyközönség, de különösen a kereskedők részéről nap nap után lehet panaszkodni, hogy nem tudnak pénzt szerezni és ennek következtében forgalmukat nem tudják lebonyolítani. Bankok, amelyek nagy tőkével rendelkeznek és óriási pénzforgalmat csináltak, hatalmas vállalatokat, ipari és gyártelepeket finanszíroztak, mert csak nagy nehézségek árán tudnak fizetéseket teljesíteni. Ez a baj azonban nem lokális jellegű, mert az ország többi és nagyobb városaiban ugyanilyen jelenségek mutatkoznak, úgy, hogy a helybeli pénzügyi intézetek pénzügye csak természetes következmény, most a bankok legfőbbje egy-egy nagyobb beogradi és zagrebi bankkal áll szorosabb kapcsolatban. Mégis meg kell gondolnunk, hogy mi idézte elő a mostani — mindenhol — tapasztalható pénzhiányt, egy helybeli nagyobb bank vezetőjéhez fordultunk információért. Az intézet, amelynek vezetője munkatársunknak szives volt nyilatkozni, főként ilyen finanszírozási ügyletekkel és hitelnyújtással foglalkozik, úgy, hogy a vezetőknek közvetlen közelből volt alkalma szemlélni az eseményeket és tapasztalatokat szerezni. A nyilatkozat a következő:

A pénzhiány egyik jelentős oka, amit általában mindenkor az őszi idény beálltával tapasztalunk, hogy az élénkebb üzlet kifejlődésében több tőkét foglalkoztatnak, mint máskor. Ehhez hozzájárul még az is, hogy a gabonaüzlet megélénkülése egybeesik a küszöbön levő szürettel. Rendkívüli tökélettel igényel a külföldi valuták emelkedésével kapcsolatosan beállott áremelkedés, mint a buza, amelynek ára 1000 koronán felül áll; emelkedett azonkívül a textil, a rövidárú, vas és gépműcikk és ez mintegy 30—50 százalékos többletet jelent. Sajnos, a közlekedési viszonyok sem kifogástalanok, amennyiben az áru szállítása és elvámolása rendkívül sok fölös időt vesz igénybe, úgy, hogy a pénz cirkulációja sokkal hosszabb ideig tart, mint bármikor. Lényeges ok az is, hogy a hitelnyújtás is mindinkább tért hódít a belkereskedelemben, ezzel szemben a külföldről behozott árut nem bocsájítják oly mértékben rendelkezésünkre, mint ahogy az a hitelnyújtással arányban állana.

Természetes, hogy ez csak átmeneti állapot és amint helyreállnak a normális viszonyok, úgy a pénzhiány maguktól fogják megszűnni. (1)

Óriási panama Csehszlovákiában.

Prága, szept. 17. A hivatalos „Československa republika“ jelenti, hogy a gabona és zsirókárium felszámolásával nagy panamának jöttek a nyomára, mellyel az államot tizenkét milliárd cseh korona erejéig károsították meg. Az ügyészség a nyomozást megindította.

A vérengző szovjet.

Kopenhága, szept. 17. Kievdében az ellenforradalom leküzdésére kiküldött rendkívüli bizottság nyolcszázharminc embert lővetett agyon, mert részt vettek az összeesküvésben.

Ausztria a külföldi kölcsön egy részét már megkapta.

Bécs szept. 17. Grimm pénzügyminiszter bejelentette, hogy a külföld nagy hitelének egy része, másfél millió angol font, már Bécsbe érkezett és további előleg is már utban van. A pénzügyminiszternek ezen bejelentése a tőzsdei körökre nem tette meg a várt hatást.

Az ezeregy éjszaka meséiből.

Az átarcos rabló.

A mikor Gilbert meglátogatta az isteni Ritát, akibe reménytelenül szerelmes volt, az angyal éppen telefonált. Gilbert megállt az előszobában, nehogy tolakodónak és indiszkrétnek lássák. Rita csengő hangját tisztán lehetett hallani a szomszéd szobából.

— Halló, a Pignon-Broute garázs.

— Egy kocsit rendelek holnap este fél nyolcra. Várjon a kapu előtt.

Igen, egy landauer kocsit. Hány kilométerre? Mit tudom én, egy sétatocsizásra kell.

Három frank egy kilométer? Jól van. Mit mond?

Két személy számára. Érti? Rendben van. Mondja meg a soffőrnak, hogy értesítsen, ha megérkezik a kapumhoz.

— Két személy? elmékedett Gilbert. Sétatocsizás? Ah! Ah! Gondolta magában.

Sőt annyi ment, hogy azt gondolta magában: Oh! Oh!

Lehetséges volna, hogy a fiatal Saint-Ploue bárónak sikerült Rita kegyeit megnyernie? Lehetséges volna, hogy ez a nyomorult Saint-Ploue, aki

Az utódállamokban élő nemzeti kisebbségek védelme.

A kisebbségi szerződések tartalma. — A népliga és a kisebbségek.

— A Délbácska bécsi szerkesztőségétől.

Bécs, szept. 17. A kisebbségek védelmét tudvalevőleg az antantnak az illető államokkal kötött szerződésai szabályozzák. Ezek a szerződések valamint a védelem egésze a nemzetek szövetségének protektorátusa alá van helyezve. A szerződés szövegét és a védelem módjaira vonatkozó népszövetségi határozatokat legközelebb külön kiadja a nemzetek szövetsége mellett működő titkárság.

A vonatkozó határozatokat a titkárság már összegyűjtötte, sajtó alá rendezte és gépirásos másolatban megküldte az illetékes kormánytényezőknél. A bécsi magyar követségen e közlések alapján a következő információkat kaptuk.

A tíz kisebbségi szerződés.

A kisebbségek védelme, amelyeket különböző szerződések útján a nemzetek szövetségére bíztak, egyike a legfontosabb kérdéseknek, amelyekkel a szövetséget megbízták. Ez a kérdés a vallási, nyelvi kisebbségek védelmének kérdése, mindig elsősorban politikai probléma volt a gyakori viszálykodások és háborúk kátforrása. Vissza kell gondolni a vallási üldözésekre vagy néhány kormány túrelmetlenségére idegen nyelvű aliativalóival szemben. Az ilyen fajtájú határozatok biztosítása azelőtt a nagyhatalmak hatáskörébe esett. A gyakorlat megmutatta, hogy ez a rendszer a nagyhatalmaknak túlságos sok jogot biztosít a kérdésben levő államok belügyeibe és alkotmányába való beavatkozásra. Az új rendszer szerint a jogok védelméről a nemzetek szövetsége kezkeskedik. Valamennyi szerződésbe még azt a záradékot is felvették, hogy az e körül fölmerülő vitás kérdéseket a nemzetközi döntőtörvénysek elé vigyék. Így azután a különböző differenciák kivonultak a politikai térről és a jogi tere terelődnek át, ami minden esetben megkönnyíti a pártatlan döntést.

A kisebbségi szerződések száma 10, hét közülük már érvényben van. Ezek a következők: a nagyhatalmak és Lengyelország, Csehország, Jugoszlávia, Románia, Görögország és Örményország közötti szerződések, az osztrák békeszerződés 62—69. §, a kisebbségek, a bolgár békeszerződés 49—52. §, a magyar békeszerződés 54—60. §, és a török békeszerződés 140—151. §. A török, görög és örmény békeszerződéseket még nem ratifikálták, így tehát még nincsenek érvényben. Mindezek a szerződések a kisebbségnek a következőket biztosítják: 1. az élet és szabadság megvédése; 2. a vallászabadság gyakorlása; 3. az ország nemzetiségének megszerzése születés útján; 4. a törvény előtti egyenlőség, a pol-

gári és politikai jogok egyenlősége; 5. az anyanyelv használata az iskolákban, templomban, sajtóban, törvény előtt; 6. iskolák és templomok fenntartása önköltségen; 7. minden állam köteles saját költségén iskolákat fenntartani azon vidékeken, ahol a kisebbség a lakosság jelentékeny részét alkotja.

Ervénytelen törvények és a vádemelés joga.

Bizonyos szerződésekben különleges határozatok is vannak. Így a lengyel szerződésben a zsidókra vonatkozó rendelkezések, vagy a jugoszláv szerződésben a mohamedánokra vonatkozó. A cseh szerződés a rutén autonómiát szabályozza, a román szerződés az erdélyi szászok és székelyek iskolai és vallási autonómiáját. Pontos az, hogy a szerződő államok szem előtt tartásuk, hogy ezekkel a rendelkezésekkel ellentétben álló törvényeket nem hozhatnak és hogy azok a határozatok nemzetközi érdekűek. Vagyis a nemzetek szövetsége tanácsának minden tagja a tanács elé hozhat minden olyan panaszt, amely az említett szerződési cikkelyek be nem tartása ellen irányul, amellyel nemzetközi ügyé teszi és így az állandó nemzetközi döntőbíró elé viheti. Hogy a tanács akármelyik tagjának lehetősége legyen, hogy ezzel a jogával éljen, minden reklamációt a föttitkárság útján közölnek valamennyi tanácsstaggal kommentárok nélkül.

Egyidejűleg a nemzetek szövetségének valamennyi más tagjával is közlik a reklamáló okmányokat, úgy hogy az illető állam, mely ellen a panaszt tették — ha tagja a szövetségnek — a maga részéről is megjegyzéseket tehet. A tanács az utóbbi eljárás ügyében elfogadta azt a javaslatot, amelyet Lengyelország és Csehszlovákia egyidejűleg tettek, hogy azon államoknak kérvényezését, kik nem tagjai a szövetségnek, közvetlenül a föttitkárság útján közlik a megvádolt állam kormányával. A megvádolt állam három héten belül tudatni köteles a föttitkársággal, szándékozik-e megjegyzéseket tenni. Ha igen, úgy két hónapi határidőt adnak neki erre. A vádló panaszra, úgy mint a vádlott megjegyzése, a tanács elé kerülnek. Ez a döntés Lengyelország és Csehszlovákia tekintetében már életbe is lépett. A kisebbségi kérdés fontosságát a nemzetek szövetségének első nagygyűlése is felismerte és ezért Lord Robert Cecil kezdeményezésére az ötödik bizottsága által megvizsgáltatta az új tagok fölvételét. A fent vázolt elvek alkalmazásának részleteiről a tanács legközelebbi ülése dönt.

Fantasztikus terv bajor-osztrák-magyar egyesülésről

Berlin, szept. 17. A „Vossische Zeitung“ egy müncheni tudósításban egy fantasztikus tervről számol be, melynek célja állítólag Bajorország, Ausztria és Magyarország egyesítése a Wittelsbach ház jogára alatt. A lap szerint ezen tervnek hívei gróf Herwald von

Bitterfeld özvegyének született Degenfeld grófnőnek Rosenheim nevű kastélyában tanáznak és ott sűrűn érintkeznek előkelő magyar politikusokkal és Bauer ezredessel, Erharddal és Tapsttal.

Lengyelország és Románia nem akar háborút.

Reval, szept. 17. Orosz jelentések szerint a francia kormány szeptember harmadikán jegyzéket intézett a lengyel kormányhoz, melyben kéri, hogy a lengyel kormány ultimatumszerű követelésekkel lépjen fel a szovjet ellen. A jegyzék célja Lengyelországot

ismét háboruba keverni Oroszországgal. Hasonló lépést tett a Francia kormány Bukarestben is. Mindkét kormány azonban azt válaszolta a francia jegyzékre, hogy nem hajlandó Oroszországgal új háborút kezdeni.

Nem, nem evett semmit, még a pápaszemét sem vette le és az éhségtől kopogott a szeme!

— Versaillesbe! Szólt oda Saint-Ploue fenhéjazva...

— Jól van, feleli a soffőr elfojtott dühvel. Elindulnak. Viroflaynai a soffőr neki megy egy sarkokónak, megállítja az autót, leszáll, megigazítja maszkját és revolverét Saint-Plouenak szegzi. A báró kénytelen volt átadni pénztárcáját és mikor az ál soffőr egy pillanatra megfigyeltlenül hagyta, bucsu nélkül és árkon-bokron keresztül elfutott.

— Gyáva, gyáva! Kiáltott Rita... Uram akarja a gyöngy nyakékkemet.

A rabló szeretetre méltóan elteszi browningját. — Nem, felelte bájosan, mert hamis...

— Esküszöm uram, hogy nem... — De bizony az! Én tudom, mert ön maga mondta nekem!

— És levette maszkját. — Gilbert! Kiáltott fel a nő. — Hol van Saint-Ploue? Kérde a férfi.

A báró már messze volt. Az erdő eltakarta a nyomát. Rita fulladozott. — Hogy jött erre a gondolatra? Kérdezte a nő.

— Az újságokat olvastam... Egy órával később visszatértek Párisba; a „rabló“ a soffőr ülésén áldozatának derekára fűzte karját és nevettek. A „tragikus autó“ pedig egy pár cikkal még többet csinált.

már egy hónap óta forgolódik a fenséges nő körül, elérte volna célját, vagy legalább is azt az állomást, amely meg szokta előzni a végcél?

A telefonálás elhalgatott. Gilbert nem tartotta ki tovább. Határozott léptekkel belépett a kis szalomba, amelyet Rita boudoirnak használt, jóllehet ahhoz a duzzogáshoz, amely a nő arcán meglátszott, bármilyen szoba is jó lett volna.

Idégesnek és goncterhesnek nézett ki. — Semmi kétség sincs már, gondolta magában Gilbert, az én boldogtalanságomnak meg van vetve az alapja.

Öt perccel később kint volt az utcán, lábzan égve nyugtalanul.

Tíz perccel később egy páróka készítő üzletéből lépett ki, husz perccel azután pedig elhagyta a Passemoy-féle garaget győzelmes mosolyal az ajkán.

És másnap reggel, valamivel a kitűzött idő előtt, egy autó állt meg Rita lakása előtt és a soffőr, egy kis bajszos ember, erős szemüveggel az orrán, a házmester által értesítette megérkezéséről Ritát.

Rita lejött Saint-Ploue társaságában, aki nem tette helyesen, hogy erre az alkalomra egy azurkék nyakkendőtt vett fel.

A városligetbe mentek vacsorázni. A titkosatos soffőr gyakran hátranézett és egy kissé bizonytalanul vezetete az autót. Talán többet ivott a kelleténél?

Az ebéd, a vacsora 11 óráig tartott. A soffőr idégesen fészkelődött az ülésén. Evett valamit?

TELEFON... Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

JO HÁZIK... Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

Valódi... Eladó... Fr... szállítás... Ház... Értesít... a legu... az 1... ford... bocs... belü... Az Ad... am... pá... lán

HIREK.

Ujvidék jegyzése az államkölcsonre. Ujvidék városa is nagyobb összeget fog jegyezni a 7%-os állami beruházási kölcsönre. A jegyzést az árvaszék és egyéb alapok pénzéből fogják eszközölni. A jegyzendő összeg nagysága még nincs megállapítva. A gazdasági és pénzügyi bizottságok fogják meghatározni azt az összeget, amit a város jegyezni fog. Ezt fogja tárgyalni a kibővített városi tanácsnak csütörtöki rendkívüli közgyűlése.

Autót vásárol a város. A városi tanács elhatározta, hogy a rendőrség és főispán polgármester részére egy személy autót vásárolnak. Ezt természetesen még jóvá kell hagyni a csütörtöki rendkívüli közgyűlésnek.

Szerencsétlenség a Strand uton. Pénteken este 7 óra körül kocsi jött szalámi gyárból La Révics gyáros és felesége. Holdvilágos este volt és a kender-gyár fának az árnyéka berajzolta a poros utat. A fák árnyékától megbokrosodott a lova és neki rohant a kerítésnek, a kocsiban levők kiestek, még pedig oly szerencsétlenül, hogy Lazárevicsné a kezét és lábát törte, Lazárevics pedig a lábát.

Tűz. Pénteken éjjelkor tüzet jelzett a tűzjelző hárang. A magyar-utcaiban Demmer kereskedő házában gyulladt ki a fűskamra. A ház lakói és a szomszédok azonnal hozzá láttak az oltáshoz és mire a tűzoltóság kiért, már elfojtották a tüzet.

Újabb feljelentések a budapesti milliós sikkasztás ügyében. Budapestről jelentik: Tegnap már jelentették, hogy Weisz Tivadár tőzsdébizományos ellen üzletfelei kárára elkövetett sikkasztás miatt eljárást indítottak. Weisz ellen azóta folyton újabb és újabb jelentések érkeznek a rendőrséghez. A nyomozás eddig megállapította, hogy a céghez tizenhatszáz millió forint be, amely összeget a cég üzletfelei átutalás végett adtak át. Weisz Tivadár a cég beltagja volt és mint régi tőzsdébizományos ismert alakja a tőzsdének. A tőzsdébizományos üzletet újabban 35 éves fia és a kivételi ügyekben Esküdő Lajossal együtt letartóztatott Forbát Róbert vezette. A sikkasztásokat úgy követte el, hogy ha a külföldi kifizetés céljából a vásárló cégek ellenértéket fizettek le, Forbát nem intézkedett, aznap vagy másnap az átutalásról, hanem arra spekulált, hogy a korona felmegy és a devizák esnek. Közben azonban a korona egyre esett, a devizák pedig emelkedtek, úgy hogy Forbát az utolsó hat héten forgalmazott cirka hetvenöt milliót tizenhatszáz milliót veszített. Augustus tizenhárom óta minden kifizetést megszüntetett és a teletek napról-napra hitegette, akik csak most, hogy a kivételi ügyekkel kapcsolatban letartóztatották, jelentik fel sorban. A rendőrség Weisz Tivadart is letartóztatta.

Leégett sörgyár. Dungserszky Gedeon dr. Dunacsében levő sörgyára a 16-ára virradó éjjel teljesen leégett. A kár több millió korona.

Megalakult a zombori árvizsgáló bíróság. A szociálpolitikai minisztérium ismert rendelete alapján végre Zomborban is megkezdte működését a drágaság letörésére alakult bíróság, melynek elnöke Puskás Lajos dr. törvényszéki bíró, ügyvezető titkára pedig Pányi Illés lett. A bíróság hivatalos helyisége a városházán, I. em. 11. sz. a van. A bíróság csütörtökre már meg is állapította az elsőrendű közszükségleti cikkek maximális árát. Az árak általában véve alacsonyabbak, mint az eddigi piaci árak voltak, azonban egyes cikkek árának megállapításánál nem jártak el kellő körültekintéssel. Pl. új csöves kukoricát 300—350 K-ért lehetett venni, és 400 K-ra maximálták; a paradicsom kivételesen csütörtökre reggel 3—4 K volt, maximális ára 6 K. Ennek az lett a következménye, hogy pénteken a nagy kínálat ellenére is 6 K-án alul paradicsomot nem lehetett vásárolni. Más ételmi cikkek, mint pl. a szilva, egyszerűen eltűntek, mert a kofák nem voltak hajlandók a szerintük túlalacsony maximális áron eladni. A bíróság feladata lesz a visszaszolgáltatást segíteni. Ruhaüzleti cikkek technikai okokból még nem maximáltak, de elrendelte a bíróság, hogy a nagykereskedő 10%, a kiskereskedő 20% haszonnal többet nem számíthat fel, s az eddigi árakat fel nem emelheti.

Ankét a lakásépítés ügyében. E napokban számos ujvidéki kereskedő és iparos felhívást kapott, hogy a június 4-iki lakásrendelet 24. §-a, valamint a július 25-iki „Urasítások” értelmében kötelesek nyolc havi időtartamon belül házat építeni alkalmazottaik és az üzletfeleiknek odahelyezése céljából. E házak építését az illetők a felhívás értelmében 3 hónapban belül, az „Urasítások” érvénybe lépésétől, tehát július 25-étől számítva kötelesek megkezdni. A felhívás augusztus 25-iki keletű, kézbesítették pedig szeptember 10-ike körül. Városunk kereskedőinek és iparosainak összes és egyes érdekeit szem előtt tartva, az ujvidéki Kereskedők és Iparosok Szövetsége ez ügyben ankétot hív össze és kéri az összes helybeli kereskedőket és iparosokat, akik érdekelve vannak a fenti ügyben, sziveskedjenek vasárnap, szeptember 18-án délelőtt 9 órakor a szövetség helyiségeibe járni (Nyegőseva utca br. 1.) hogy megtárgyalják az ez ügyben foganatosítandó intézkedéseket és lépéseket.

Idegen nyelvek tanítása. Angol, francia és német nyelvet tanítok, Cim Becsenyi u. I. szám.

Befejeződött a bécsi Messe.

Jegyzetek a vásár margójára. — Schober kancellár a Messe külpolitikai jelentőségéről. Angerer kereskedelmi miniszter nyilatkozata. — Scharfenberg német követ és Colonel Poujol francia kereskedelmi attaché országaik részvételéről.

— A Délbácska bécsi szerkesztőségétől.

Bécs sikeresen megosztja a nagy hetet, a Messe befejeződött és a volt osztrák császárváros büszke lehet, hogy leszegényedve is olyan eredményeket ért el vásárával, amely kontinentális viszonylatban is elsőrangú. A bécsi kereskedelmi és ipari körök feltétlen elismerést és megbecsülést érdemelnek teljesítményeikért, amellyel bebizonyították, hogy országuk életképes és megérdemli a külföld támogatását. Ha a bécsi vásár sikerének előmozdítóiról megemlékezünk — **ami igen tanulságos a külföldi vásárok rendezői számára** — úgy nem szabad elfeledkezni a bécsi sajtó óriási és eléggé meg nem becsülhető fáradozásáról. Az összes lapok — pártkülönbség nélkül — a Messe szolgálatába állottak és közös erővel buzgókodtak a bécsi vásár sikerén. A hatalmas sajtó-szimfoniába — szügyen bevallani, de ez is a vásár krónikájához tartozik — csak az egyik bécsi magyar újság próbált disszonáns hangokat belevinni avval, hogy a budapesti és utódállamok magyar sajtóját — a töle megszokott féltékenységéből — ki akarta rekeszteni a Messe vendégei közül és ezen cél érdekében denunciatástól és hazugságokkal spekkelt rágalmazásoktól sem riadt vissza. Felesleges talán felemlíteni, hogy eredmény nélkül, mert már az osztrák körökben is ismerik ezeket — a sajtó félszükbe rondító — görényeket, akik amellett annyira analfabéták, hogy a sajtóbejelentő alkalmával intervjút „csinálnak” Heindl Eduard „kereskedelmi miniszterrel”, aki a sajtóbejelentő részt sem vett, de — ha ott lett volna is, sem lehetett volna kisebb a B. M. U. baklövése, mert a kereskedelmi minisztert már régen nem Heindlnek, hanem Angerer-nek hívják Ausztriában. Tudj! Isten melyik pincért nézte a banketten a B. M. U. szerencsétlen munkatársa Eduard Heindlnek. No, de ez nem baj, sőt hála köszönet jár érte a B. M. U.-nak, mert ilyen és hasonló dolgokból az utódállamokbeli magyarság is lassankint rá fog jönni, mennyit hihet a patentírozott bécsi „magyar” szónak.

Egyéb disszonanciát igazán nem lehetett észlelni a nyolc nap folyamán, amely alatt a Délbácska bécsi szerkesztőjének alkalma volt egy csomó előkelő államiértival és diplomatával **beszélgetnie**.

Schober kancellár annak a reményének adott kifejezést, hogy a bécsi vásár Ausztria külpolitikájára is kedvező hatással lesz, mert a külföld be fogja látni, hogy az osztrák köztársaságnak csak az a célja, hogy tisztességes alkotó munkával rendezze hozzá közigazgatását és pénzügyi helyzetét.

— Becsület és őszinte törekvésünk, — mondotta Schober kancellár — hogy az összes szomszédos államokkal a lehető legbarátságosabb viszony-

Bácsmegeye gyászalkögyűlése. Bécs Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 16-án, délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tartott I. Péter király emlékére. Ebből az alkalomból a vármegyehez disztermék fekete drapériákkal vonták be, az aranyozott csillárok villanykörtéi fekete fátyolokon át szórták a terembe diszkrét fényüket, melyben impozánsan hatott Eiseuhut Ferenc hatalmas alkotása; a zentai csata. 9 órára a bizottsági tagokon kívül nagy és előkelő közönség töltötte meg a termet és a karzatokat. Bugarszky István főispán rövid beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Majd dr. Sztójkov Mózés alispán tette meg jelentését a király haláláról s az azzal kapcsolatos vármegyei intézkedésekről. Jelentésével kapcsolatban megrajzolta az elhunyt király képét, méltatta mint az összes szerbek, horvátok és szlovének felszabadítóját, majd mint a szerbek s a szerbek haladásának szimbolusát állította a hallgatóság elé. Radonics egyetemi tanár innapi beszédében I. Péter történelmi jelentőségét fejtegette. Végül a vármegyei főjegyző olvasta fel az elhunyt uralkodó emlékének megörökítésére irányuló indítványt, melyet a közgyűlés egyhangulag magáévá tett, 10 órakor a főispán a gyászülést bezárta.

„De jó volna angol matróz lenni” mondja majd sok „magas”-rangú hivatalnok ha egyszer a fülükbe jut a matrózok havi zsoldjának összege. A legénységnek a legkisebb fizetés a havi 5 font, ami a mostani kurzus szerint több mint 4000 korona, ezenkívül teljes ellátás és ruha. Egy altszáz fizetése meg a kisebb-nagyobb rangkülönbségek szerint a 13—16 font között váltakozik, tehát 10—12.000 koronára rug. Egy tisztnek a hadnagy rangban napi 1 1/2 fontja azaz több mint 1.200 koronája van. Ezek a számok talán megmagyarázzák, hogy miért nem bannák az angol fiúk ha az Alduna egy pár hónapig még hajózatlan maradna.

— Utazók és úgyvendők kik kisebb községi kereskedőket is látogatnak, nagy jutalékos mellékjövédelmre tehetnek szert, egy tömegcikk terjesztésével. Csakis megbízható és jó referenciákkal rendelkező urak sziveskedjenek ajánlataikat a Lustig-féle naptárgyárhoz Osijekre benyújtani.

— Német és francia nyelvben kezdődtek, úgy mint haladókát elsőrendű, tökéletes oktatásban részesít urak. Cim a kiadóban.

ban élhessünk. Európa már felismerte, hogy Ausztria a békülékenység és kiengesztelődés fontos eleme és a béke fenntartásában elsőrangú szerepe van. Vendegeink láthatják, hogy mi a gyűlölet fogalmát nem ismerjük, csak egyet akarunk: dolgozni nyugodtan és munkánk gyümölcsét élvezni.

Schober kancellár figyelemre méltó kijelentéseit kiegészíti Angerer, kereskedelem- és iparügyi miniszter következő nyilatkozata:

— A bécsi Messe első sorban azt célozta, hogy államunk iparának és kereskedelmének speciális termékeit bemutassuk. Minden ország iparának vannak karakterisztikus, speciális termékei, nekünk is. És ha a külföld ezt minél alaposabban megismeri, úgy ez közgazdaságunkra mérhetetlen előnnyel jár.

Ezt az eredményt óhajítja Angerer kereskedelmi miniszter a vásártól. Von Scharfenberg német követ nyilatkozata már a külföld felelete erre.

— A bécsi Messe — mondotta beszélgetés közben Scharfenberg követ — beszedes bizonyítéka, hogy a háború okozta sebek ellenére is, az osztrák köztársaság gazdasági erőt oly annyira megismosodtat, hogy fel tudja venni a harcot Bécs világlajlegységű pozíciójáért. Ezt a bátor vállalkozást támogatja Bécs kedvező fekvése: egyrészt összekötő kapocs Európa államai között, másrészt a keleti export nagykapuja. Ez magyarázza a külföld élénk részvételét a vásáron. Németország a bécsi vásáron elsőrendű tényezőjét látja a két ország közötti való kereskedelmi kapcsolat kiépítésének.

A bécsi vásár talán az egyetlen dolog, amelyben Franciaország véleménye összhangban van Németországgal. Colonel **Poujol**, a francia bécsi kereskedelmi attaché ugyanis ezeket mondotta beszélgetés közben:

— Franciaország már kezdettől fogva nagy érdeklődéssel kísérte a bécsi Messe előkészületeit. Hogy Franciaországra nézve milyen jelentősége van a bécsi vásárnak, azt igazolja az a tény, hogy hivatalomat a vásár megnyitásakor a Messe—Rotunde-ba helyeztem át, hogy a francia cégeknek a helyszínen tanácsot és felvilágosításokat adhassak.

— Már régen az a véleményem, hogy Bécs hivatva van arra, hogy Közép-Európa kereskedelmi centruma legyen. Szeretném, ha a második vásáron a francia kereskedők már külön csoportban vennék részt és ez esetben iparkodni fogok erre a célra kormányomtól szubvenciót szerezni.

A franciák ezentul tehát pénzzel is támogatni akarják kereskedők bécsi részvételét. Ertesülésem szerint Cantuzene herceg román és Flieder cseh-szlovák követnek is ez a terve. **Szemere Pál.**

Herceg Ferenc képes irodalmi folyóirata, az Uj Időknek szeptember 15-iki száma Kádár Lehel és Croker érdekes regényein kívül közli Pekár Gyula és Balázs Sándor elbeszéléseit, Gualfo Civinini kis drámáját, Székely István humoros novelláját, Gács Demeter versét, az Uj Idők novella pályázatának nyerteséről szóló jelentést és a nyertesek arcképeit, Wekerle Sándorról és temetéséről való fényképfelvételeket, a „Move” által rendezett kiállítás több képének és szobráinak képmását és Mühlbeck Károly élecs és időszériu fejteceit. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 60 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, B. pest, Andrassy-ut 16.

— **Felhívjuk** elegáns uri közönségünk figyelmét **Alterov Milán, Szt. János tér 7. sz.** alatti újonnan megnyitott férfi-divattermére, hol elegánsan és izléseesen öltözködhettek. Pontos és figyelmes kiszolgálás! Elsőrendű szakmunkák. Szolid árak!

— **Naptárarúsítók és kereskedők figyelmébe!** Miután a német népuptárak szállítása Wienből még igen sok különféle szállítási és elvámolási nehézségekkel járnak, úgy, hogy ezen saioncikk a legtöbbszor csak nagy késéssel jut a rendelők kezéhez, a „Winter Bote” kiadóhivatala, Osijeken, az ismert Lustig-féle naptárgyárnál fölerakatot létesített hol a kereskedők, az eredeti gyári áron kaphatják már október közepén a keresett és népszerű „BOTET”. Ugyanitt, a hatóságaink által engedélyezett és cenzurált Osijeken készült általános kedvelt magyar, német, szerb és horvát népnaptárak, irásztali előjegyzési heitőmbökből, díszes faliblokkok, reklámnaptárak, a legmérsékeltebb áron kaphatók.

— **A „Minimax” mint önségítő eszköz tüzeseteknél.** Milliokra rugó kár keletkezik évenként tüzesetek folytán, megbecsülhetetlen javak és értékek pusztulnak el tűzkár által. Így kell-e mind ennek lenni? Oly célszerű védelmi eszközzel, mint a milyen a „MINIMAX” tűzoltó készülék, elhárítható a tüzkatasztrófa és a vele járó kár. Hogy mily értékes a „MINIMAX” tűz elleni védőkészülék, annak fényes bizonyítéka a több mint 66.000 sikeres tűzoltásról szóló eredeti elismerő levél. Több mint 2 millió készület van belőle használatban ami fényesen igazolja a „MINIMAX” tűzoltókészülék gyakorlati használatosságát.

SPORT.

Rovatvezető: Nemes Károly.

Technika a footballjátékban.

(V. Folytatás)

A két láb tökéletes kiképzése. Nagyokat rugni és biztosan találni legyen a főcél ennél a gyakorlatnál és ha már mutatkozik a biztos találat, csak azután próbáljuk a labdát irányítani. A levegőből való találatot (kapásból) a legrövidebb idő alatt, egy kis, de meglehetősen nehéz, rongyból készített labdával lehet elsajátítani. A labda nagy távolságokra való továbbítása fejjel szintén azok közé, a gyakorlatok közé tartozik, amit minden tréning alkalmával meg kell ismételni. Egy hátvéd fejesei éppen úgy mint a rugásai teljesen különböznek a többi játékosétól. A hávédeknek, tekintve, hogy nagy távolságra kell fejelnük, sokkal nagyobb erőt kell kifejtenie mint a többi játékosoknak. A teljes testület azáltal adja bele a fejelésébe, hogy merev nyakkal a földről felugorva a labda irányának ellenkezőben egy ugrást végez. A többi mezőnyjátékosnál ez csak ritkábban fordul elő. A nagy fejtechnikával rendelkező half vagy csatár legtöbbször el sem hagyja a földet, hanem egy nyakcsuklóból vagy derékából eredő mozdulattal fejjel a labdára mért ütessel továbbítja azt a kiszemelt játékos társához vagy az ellenfél kapujába. Nagy figyelmet kell azonban mindkét esetben arra fordítani, hogy a nyakizmok csak a labda érintésének pillanatában legyenek megfeszítve, mert ha már előre megfeszítjük a nyakunkat, úgy a fejelő érzékünk elhal és ezáltal sem erőt sem irányt a labdára adni nem bírunk. A legjobban úgy jön rá egy játékos fejelésének hibás voltára, hogyha minden fejes után fájdalmat érez a fejében. A fejelésre mindig új vagy még kevésbé használt gömbölyű labdát használjunk, mert fals labdával senkinek sem tud eredményt felmutatni.

A gyors start és még gyorsabb sprintgyakorlatok nélkül egy hávéd sem hagyja abba a tréningjeit. Egy csapatban négy ember gyorsasága döntő fontossága, az a két szélső és két hátvéd. A legjobb gyakorlati módszer ha egy futót vagy futótól 20-25 méterre állunk és adott jelre a legnagyobb energiát kifejti a falnak vagy fának futunk. A falhoz érve hirtelen stoppolunk és gyors fordulattal az elindulási helyünkre futunk vissza. Ezt a gyakorlatot minden tréningen 8-10-szer ismételni és a hatás rövid időn belül észlelhető kell, hogy legyen.

A centerhalf.

A legnehezebb és legfontosabb helyzete van az egész csapatban. Ha egy csapat fölényel játszik, az csak a centerhalf jó játékának tulajdonítható, viszont ha ő felmondja a szolgálatot az egész csapat visszaesik.

(Folytatjuk.)

Krleskov, a Vojvodina kiváló allround játékos a visszatért Boszniából, hol katonáskodott.

A Makkabi és a NAK ifjusági csapatai mérkőznek ma délelőtt 10 órakor a NAK pályán. A NAK összeállítása: Csibe I.-Varga, Németh II.-Derner, Császár, Hauser I.-Grünenberg I., Dobi, Lenci, Hauser II., Csibe II.

Weisz, az Omladina egyik főtámasza, tegnap végleg elhagyta városunkat és visszatért Szabadkára. Weisz megkért bennünket, hogy azon jóbarátaitól és ismerőseitől, kiknél nem volt alkalma huc uzni, ezután elhússzúzzék.

Franciaország 100 kilométeres bajnokságát (motor vezetéssel) Didier nyerte 1 óra 22 perc és 42 másodperc alatt. Érdekes, hogy ezt a távot Guinard világrekorder (ugyanancs francia) egy másik versenyeen egy órán belül tette meg.

A szezon egyik legizgalmasabb küzdelme lesz a mai Angol-NAK mérkőzés. A kitűzött eredménnyel mindkét csapat játékkedvét sikerült a maximumra fokozni. Az angol hajókra nem csak a játékosok, de közönségük is (a többi 60-80 matróz) lázasan készül a mérkőzésre. Ne csodálkozzon tehát a közönség ha esetleg londoni mintára kereplőkkel, esetleg egy haranggal felszerelve jönnek a matrózok csapataikat buzdítani, az angolok nagyon bíznak a győzelemben és ha egy NAK játékosal találkozunk, mosolyogva mondják „Good bey Mediterranean”, ami annyit jelent, hogy köszönjenek el a NAK-isták az értektől. A novisadi fiúk, kiknek az első alkalom kínálkozik egy érem becsületés elnyerésére szintén erősen dolgoznak ennek az érdekében, azt bizonyítja az a tény is, hogy a tréningek soha olyan látogatottak nem voltak az első csapat játékosaitól, mint e héten. Gyönyörű küzdelemben lesz a közönségnek része telve, az igazán sportminden izgalmasával, szépségével. Előzőleg a NAK I. B. kitűzött összeállítása csapata a csupa szép szál legényekből összeállított indiai csapattal játszik, kiket csak úgy győzhetnek le, ha kevés technikai fölényük t. érvényesíteni tudják a NAK játékosok. Pénztárváltás fél 2 órakor.

A Beogradi Sport Klub vendégszerelése nagy érdeklődésre tarthat számot, annál is inkább, mivel a csapat már régen nem szerepelt városunkban. Mi reméljük, hogy az Omladina erős ellenfeinek fog bizonyulni és legalább eldöntetlen eredményt fog felmutatni.

Felelős szerkesztő: Dr. SZLEZAK REZSO
Kiadótulajdonos: FATH FERENC és TARSAI.

Apró hirdetések.

INTELLIGENS FIATAL gyermektelen házaspár, kik több nyelven beszélnek, bármiféle állást keresnek október elsejére. A nő elsőrendű szakácsnő. Cim megtudható a Rapid-uhrlapterj. és hirdető vállalatnál, Futoska-utca 24. szám. Telefon 2-76. 1393

EGY GYERMEKTELEN házaspár házmesteri állást keres. — Cim a kiadóban.

IRODA SZOLGÁI vagy más hasonló könnyebb alkalmazást keres fiatal nős ember. — Cim a kiadóban.

ZONGORA

rövid jó karban lévő keresztthurozott megvételre kerestetik. — Cim a kiadóhivatalba kéretik. 1418

Szerb, vagy horvát gépiró irodista,

ki magyarul tökéletesen tud, — lehet kisasszony is — gyári vállalatban azonnal alkalmaztatik, előnyben részesülnek, kik stenografálni tudnak. Ajánlatok „Szép fizetés alatt” a kiadóba. 1423

Szerb nyelv

és matematikából órákat adok, valamint szerb-magyar nyelvű fordításokat végzek. Kazinczy-u. 7. sz. 1431

Elcserélném

két szoba-konyha és speisből álló lakásomat megfelelő hasonló, esetleg egy szobás lakással is. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1437

Fiatal házaspár

egy kis gyermekkel, keres egy idősebb leányt vagy asszonyt, aki minden munkát elvállal. Jó bánásmódban részesül, családtagnak tekintetik, külön szobája lesz. Cim: „K. B.” Regent Aleksandra-u. 51. 1407

Ertesitem a nagyérdemű közönséget, hogy mindennemű

Építkezési- és javítási

munkálatokat jutányosan elvállalok Sereg Kálmán, közműves-mester — Mátyás Király utca 1. szám alatt. 1429

Egy hold telep

négy szobás lakóházzal eladó. — Bővebbet Vargha Józsefnél, Tisztviselőtelep Bocskay 13. 1390

Olcsó reverendák 2400 kor. feljebb kapható

Hercog Ferenc

papi szabó
reverenda, címáda és romatka készítő.
Biretumok, Kollárék, övek kaphatók.
NOVISAD (UJVIDEK), KENYÉR-UTCA 15. SZÁM

Eladó háztelek

Lenau-utca 3. szám alatt. 1428

Kertész.

Bizományosokat és

ügynököket

akik bizományba vennék termékeinket keres Elevator r. t. kémiai gyártmányok részére Zagreb Vlaska u. 16.

A fegyvertartási engedélyek felülvizsgálása. Dr. Milutinovic Arzen rendőrfőkapitányhelyettes felszólítja mindazokat, akiknek fegyvertartási engedélyük van, hogy azzal és a fegyverrel együtt jelenjenek meg a városháza 4. számú szobában felülvizsgálás végett. Jelentkezni lehet naponként 9-12 óráig. Aki október elsejéig nem vizsgáltatja felül az igazolványát és fegyverét, azzal úgy fognak eljárni, mintha nem volna igazolványa.

Modern virágkötészet. Horváth Ferenc okl. kerttechnikus kertgazdaságában a modern virágkötészetet vezette be, ahol nyíós kivitelben készülnek a menyasszonyi és alkalmi csokrok, koszorúk, virágkosarak stb. Megrendelések Schulz üzletében (Teleeski utca 9.) és a kertgazdaságban (Darányi telep 21. Kálvária villamos megálló) fogadtatnak el.

Erzsébet szept. 17-18-án A cirkusz lovas dráma a cirkusz életből 5 felvonásban. Főszerepben: Esther Carena.

Apollo szept. 18 és 19-én Ej és virradat dráma 5 felvonásban. Főszerepben: Lucy Dorraine, Fenyő Emil és Balassa-Ernő.

Progress, fordítási és hirdetői vállalat, Novisad, Futaki-út 44. (Dr. Wágner házában) fordít szerb, magyar és német nyelvre, másol és sokszorosít. Felvesz hirdetéseket 70 bel- és külföldi lap részére.

Közgazdaság.

Ujvidéki terménytőzsde szept. 17. hivatalos jegyzései: takarmányárpa 64 kg-os: kínálat — kereslet 9:0; bácskai zab kínálat 780, kereslet — szerémi zab kínálat 800, kereslet — bácskai tengeri kínálat — kereslet 785, kötés 785-800; bánáti csöves tengeri (dar. Kula) kötés 420, nullás liszt zsákkal együtt kínálat 1520, kereslet — uj fehér bab kínálat — kereslet 1080, kötés 1080, régi fehér bab kínálat — kereslet 980, kötés 980, muharmag kínálat — kereslet 440, Préselt hegyi széna Sarajevo—Megyegye vonal kötés 470, Irányzat általában változatlan, uj fehér bab azonban 30 koronával, tengeri 10 koronával drágább.

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár részvénytársaság
elfogad jegyzéseket a kibocsátásra kerülő
7%-os investációs államkölcsonre
a hivatalos aláírási felhívásban foglalt eredeti feltételek mellett.
A kölcsön adómentes, pupiláris biztonságú és bármikor lombardírozható.
Bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk.

KERTÉSZET.

A gyümölcs válogatása és osztályozása.

A némi gyakorlatot és a piac kívánalmainak, illetve a gyümölcskereskedelem szokásainak az ismeretét igénylő osztályozásnál a különböző fajták egymásközti jobb vagy kevésbé jobb voltát és az ugyanazon fajták gyümölcs példányainak egymásközti minőségét kell tekintetbe vennünk.

A különböző fajtáknak osztályozása, még a gyümölcsleírások ellenére is nem a legkönnyebb dolog. Igaz, hogy a régi és az ismertebb fajták minőségének a megállapítása a leírások révén ma már szinte általánosan el van fogadva, állandósult, a piac is magáévé vette, de még így is, a legkülönbözőbb helyeken, viszonyok és körülmények között nőt, ugyanazon fajta gyümölcs minőségének a változó nagyság, az iz, a zamát, a hus összetétele stb., valamint a piac igényei miatt való osztályozása mégis elkerülhetetlen.

A gyümölcs minőségét illető megválogatásnál megkülönböztetünk kiváló finom (Cabinet, darabárú), válogatott (ládaárú) és vegyes árut.

A kiváló finom árut a legkitűnőbb csemege, tehát kiváló finom és az l. rendűnek mondott gyümölcsök java szolgáltatja. A gyümölcsöknek mind fejletteknek, teljesen hiba nélkülieknek, egyforma nagyságúknak, a színes fajtáknak ezenkívül még mind színeseknek s a fajtáknak megfelelőleg nagyoknak kell lenniük. Mint ilyenek, többnyire az alakfák és törpefák gyümölcsei szerepelnek.

A válogatott áru a kiválóan l. rendű, csemegefajták gyümölcseinek, valamely oknál fogva nem a kiváló finom áru közé sorolható példányából, valamint az l. rendű gyümölcsfajtákból áll. Ezeknek is teljesen hibátlanoknak, a fajta szerint elérhető nagyságúnak, egyforma nagyságúknak és a színes fajtáknál színeseknek kell lenniük. Megkülönböztetünk ezeknél a fajta minősége vagy az egyes gyümölcs nagysága szerint l. és ll. osztályú, válogatott gyümölcsárut, de ezek minőségének természetesen a „válogatott áru” minőségének megfelelő, két szélső határ között kell maradnia.

H. F.

TELEP
való
tűzhely
sütők,
eketeje
méretű
minden
gonyoz
vasalás
ban, jt
vaskere

szállít
ken, l
helybi
berak

Ház

1378

Értesít

a legu
tek, a
kezdet
átalak
Novis

AS

minisz
alkotn
méber
az 1
rc

forditt
vasuti
kikötő

bocsá
ben, l
melye
vénye
A kar
intéze
kül fi

belül
nem
vénye
kifizet

Az ar
Adóss
állapít
amort

pa
lén

JO HA
Val
Ela
Lenau
1428
F
UJV
E
1
3
Gr
szá
ken
hely
ber

A
el
ki
ve
ki
A
mir
alku
mél
az
for
vas
kik
ber
me
vér
A
inte
kül
bel
net
vét
kifi
Az
Ad
áll
am

Apollo-mozgó

Vasárnap—hétfő 18—19-én.

Éj és virradat

nagy dráma 4 felvonásban.

"ELEKTRA,"

technikai vállalat és kereskedés
NOVI-SAD, Jevrejska-uticza 8—10.

felhívja a villanyközpontok és szerelők figyelmét nagyválasztékos villany és vízszelvényi áruraktárára; elvállal villany, karbid, gázvilágítási felszereléseket, vízvezetési, csatornázási, központi fűtés és szellőztetési munkálatokat, a legmodernebb kivitelben szerel és berendez angol **klosettokat** és **fürdőszobákat**. — Elvállal új és régi tárgyak nikkelezését, vörös és sárgarezezt. Pontos kiszolgálás, szolid árak, úgy a nagyban, mint kicsinybeni eladásoknál. — Mindenféle e szakmába vágó javításokat a legpontosabban és jutányosan eszközölünk. **Sürgőnycim: „Emoluke“ Novisad.**

TELEFON SZÁM 350.

SINVAS,

valódi WINTER-TENGELYEK

tűzhelylapok, kész öntött és lemeztűzhelyek, sütők, füstcsövek, könyökök, saragyaláncok, ekefejek, ekeékek, zománczott lemezedények, méretlemez 1/2—5 mm.-ig tető és zárlemez minden számban. Fehérbádóg, horgony- és horgonyozott lemezek, valamint épület- és butorvasalások és különféle vasárúk nagy választékban, jutányos árak mellett kaphatók. 1314

KUSZLI GYULA,

vaskereskedésben, Novisad, (Ujvidék) Temerini-u. 8.

Hazai Biztosítótársaság fiatal ügyes

Utazó-tisztviselőt

keres azonnali felvételt német, szerb nyelvismerettel biztos állás fix fizetéssel és utazási díjazással. Ajánlatokat eddigi bizonyítványokkal ellátva „Biztosítás” jellegre e lap szerkesztőségéhez küldendők.

Az „Erzsébet” szálloda

elegánsan berendezett

ÉTTERME

az előkelő közönség találkozó helye. Kitűnő konyha, elsőrangú italok. Etlap szerint való étkezésre havi bérletek a legjutányosabb áron. **A kávéházban** este 8 órától katonazene. 1803

Krumesz Pál

szállítási és fuvarozási vállalata Ujvidéken, Futaki-utca 82. szám. — Elvállal helybeli és vidéki árufuvarozást és áru beraktározást. — Telefon szám 270.

Ujvidék és környéke igen tisztelt közönségét van szerencsém értesíteni, hogy Ujvidéken Futaki-utca 102. számú saját házamban

női divat-termemet

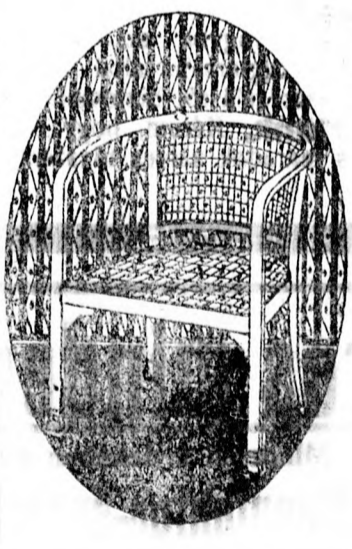
újból megnyitottam s minden e szakmába vágó munkát elvállalok és izléses kivitelben elkészítek. 1222 Tisztelettel RÓTH GYÖRGY.

ÁBRAHÁM J.

könyv-, papír- és írószerkereskedése, ajánl viszont elárúsítók részére: jutányos árban jó minőségű rajzeszközöket. ... NOVISAD, SÁNDOR RÉGENS-U. 39.

4—6 éves gyermekeim

mellé német kisasszonyt keresek azonnali belépésre, csakis olyanok ajánlatát kérem, akik ezen minőségben már alkalmazva voltak. — Dr. Telegdy Sándor ügyvéd neje, Apatin (Bácska). 1338

Nagy **Antorraktár** Gazdagon összeállított választék!

HEMLER PÉTER utóda NOVISAD, Saffarikhova (Thóskál Imre)-u. 28. Az ev. templommal szemben.

Klein Jenő

Novisad, Jevrejska (Rákóczi) u. 13. sz.

Harisnyákban, kesztyűkben, kötött kabátokban és trikó árukban a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Megérkeztek az őszi és téli divatuidonságok!

Nagy választék a legmodernebb női divatarukban legújabb párisi szörme újdonságok, női bársonyok, szövetek, hölgyek és gyermekek részére. — Nagy raktár férfi- és fiú ruhákban, felöltők, raglánok, télikabátok, városi bundák és öltönyök angol és brünni szövetekből. — Szolid árukat ajánlja a mélyen tisztelt vevőközönségének Ujvidék és környéke legjobb hírnevű férfi- és női divataruháza **Kapamacsija J. István Rralj Petár-utca 25.**

ERZSÉBET

Szombat, Vasárnap

A cirkusz-lovas

dráma 5 felvonásban.

Értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy új

kalapok

a legújabb divat szerint raktárra érkeztek, az elárúsítást a mai napon megkezdem. Kalapot kívánatra minta szerint átalakítok. Tisztelettel MAYER BERTA, Novisad, Futaki-utca 13. 1373

Zsirszóda és karbid

nagyban a legolcsóbban kapható **Dinić és Rajić cégnél, Novisad,** (Wagner palota.) 1355 Telefon 3—97.

Fritsch & Reichel

épületműlakatos, vízvezeték, villanyberendezések és mechanikai gépműhely **UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 4. SZÁM ALATT.** **Tanoncok felvételnek.** 1408 **Önálló munkásokat felvesszünk.**

Valódi amerikai harmonium,

kiünő állapotban van, olcsón eladó, 18 válszaki, egy lábregiszterrel 3 és 4/5-ös játéku. Igen nemes hangja van, **Simon Lőrincz** áll. tanító MOHOL.

„GUTENBERG”

KÖNYVNYOMDA

Elvállal mindennemű könyvnyomdai munkák készítését csinos és izléses kivitelben a legjutányosabb áron. Novisad, Szabadság-tér 1. szám. II. udvar. — Telefonhívószám 98.

m.

Dinár Dinár INÁR.

likális p dél-lovics erálni. össze párt. Letnak a ozzák, fogialt e, te- zony- vöben

zásárol b hírek

csapa- a stajer k.

ában.

agyban lis párt tbizott- z egész rammja hogy a sőkken,

misz-

szterta- yujtotta lte fel- omásul n délu- Agjelent lóterje- ütörtöki ti távo- k egész redmé-

gymini- áfojják. zettnek, yik hét- gy a le- pénz- i rend- terve- igaz-e, rtanács minden

ernek

znak az ai most rt a la- ralkodó

TELE

való

tűzhez
sütők,
ekefej
méretl
minde
gonyo
vasalá
ban, j

vasken

száll
ken,
helyb
berak

Ház

1378

Értési

a leg
tek, a
kezde
átalak
Novis

AS

minis
alkotr
móbe

az 1
rc

fordit
vasuti
kikötő

bocsá
ben,
melye
vénye
A kar
intéze
kül fi

belül
nem
vénye
kifizet

Az ar
Adóss
állapit
amort

pa
lsn

KULÁN a Vojvodina szálló

teljes berendezéssel és házzal
vagy berendezés nélkül szabad
kézből családi okok miatt
azonnal eladó. 1432

Uprava Fondova Az alapok igazgatósága (Állami hitelzálogbank)

az SHS királyság részére novisádi
főfiókja a jóváhagyott szabályok
alapján augusztus 15-én kezdte
meg működését.

Takarékbetéteket fogad el

és fizet 6% évi kamatot.
A betéteket felmondás nélkül fi-
zeti vissza.

Takarékoskodók részére külön-
sen alkalmas intézmény.

Megtakarított pénzét fektesse az
Alapok Igazgatóságába mert ő
nyújtja a legnagyobb biztonságot
és fizeti a legnagyobb kamatot.
A háború alatt az alapok igaz-
gatósága kifizette a takarékbeté-
teket és ő az egyedüli intézet,
amely a háború alatt betétekre
kamatot adott.

Ingatlanokra hitelt ad.
Feltételek után az irodában
érdeklődni.

Az Alapok Igazgatósága FŐFIÓK: NOVI SAD (Volt Ujvidéki Takarékpénztár)

A fiók területe: Szerém, Bánát és Bácska.

A fiók területe: Szerém, Bánát és Bácska.

Árverési hirdetmény.

Alulírott mint néh. Szlávnits Dusánné szül.
Szaranda Darinka végrendeletének foganatosítója
az elhunyt végrendelete 6. pontjának értelmében
közteszem, hogy az ujvidéki 957. tkv. A. § I. sorsz.
2349. hrsz. alatti Szubotits Jovan (ezelőtt Bercsényi)
utca 3. sz. u. n. „Szlávnits-sörház” Dr. Nikolič Brankó
ujvidéki kir. közjegyző közbejöttével 500.000 korona
kikikiáltási ár mellett nyilvánosan eladatik.

Az árverésen résztvevők kötelesek az árverés
megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át készpénzben
óvadékkul letétbe helyezni.

Az árverés 1921. szeptember 19-én 15 órakor
Dr. Nikolič Brankó ujvidéki kir. közjegyző irodájában
(Wilson-tér 1.) tartatik meg a hol a hivatalos órák
alatt az árverési feltételek is megtekinthetők.

Ujvidék, 1921. évi szeptember hó 5-én.

Dr. Matić P. Milán s. k.
ügyvéd.

Minden észszerűen dolgozó gazdasz vetőmagjait

„USPULUN“

vetőmag-páccal áztatja, mely a leghatásosabb ellen-
szere a vetőmagra tapadó gombacsiráknak. 1412

Meglepő aratási eredmények! Nagy megtakarítás vetőmagvakban!

Kitűnő eredmények Németországban, Ausztriában,
Csehszlovákiában stb. — Helyi képviselőket keres.

Oehler-Blattmann Ierakata Novisad, Tamerinska u. 16.

! MEGÉRKEZETT !

szavatolt békeidei minőségben az

5-ös számú pörkölt

kávét.

Wagner Testvérek

1288

Novisad — Ujvidék.

Egy szijgyártó segéd

aki a szabásban is gyakorolt felvéteket,
Ditrich Frigyesnél, Novisad Széchenyi-utca 18. sz.

Ugyanannál egy 1/4 holdas szőlő a
futakiuti villamosvégállomás közelében
eladó. 1425

Eladó

háromas Wertheimkassza,
motorbicikli kosárral, 1 fé-
nyezett ruhaszekrény,
1 kredenc, 1 mosdó márvánnyal,
3 matrac (afrik), 1 kézi jégsekrény.
Grand szálló portásnál. 1427

Kovács szén

pécsi, rtanyi, bognárfa köris,
szil és tölgy, tűzifa gyertyán,
bűkk és tölgy. Tetőcserép és
tégla nagyban és kicsinyben
:- :- kapható. :- :-

D. Bjalić és Keller, fa- és szénkereskedőknél
NOVISAD, Gizella-tér. Telefon 117.

Borprések 50, 100, 185 és 300 literesek továbbá Szőlőzuzók

1411

a legjutányosabb árban kaphatók

Georgievits, Zentai és Tsa cégnél Novisad, Tamerinska ulica 16.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. vevőközönséget tiszte-
lettel értesíteni, hogy üzlethelyiség hiányában a

Schirschinger és Társa

uriszabók üzletébe Miletičeva (Kenyér)-utca 8. léptem be mint cégtárs. Sok évi
gyakorlatom biztosítékul szolgál a legmodernebb és legizlésebb szabászatról.
Együttal bátor vagyok szíves figyelmüket felhívni, hogy cégünkél saját
műhelyünkben cégtársaim által lesznek a munkák készítve, ennél fogva a leg-
pedánsabb kiszolgálásról biztosíthatom. **Raktáron valódi angol szöve-
teket tartunk.** Kérem, hogy cégünket b. támogatásukkal megtisztelni szíves-
kedjenek és maradok szíves bizalmukba, ajánlom magam teljes tisztelettel

1420

HÖLZL SIMON.

Fontos minden kereskedőnek!

Mindenki érdekében áll rendkívül gazdagon ellátott

Manufaktúr-áruraktáram megtekintése.

Rendkívül kedvező gyári árak!

Óriási választék ur- és női gyapjuszövetekben!

ADOLF ADLER, OSIJEK I. Pejačevićeva ul. 4.

Sürgönycim: RELDA.

1308

Telefon: 369. és 162. sz.

JUGOSZLAV BANK R.-T. - NOVI-SAD.

BEOGRAD, Brod n S, Cirkvenica, Novi.
Befizetett alaptőke K 200.000.000
Tartalékok — — — 50.000.000

WILSON TÉR 3.

Osijek, Subotica, Varaždin, Vukovar, ZAGREB
Telefonszámok: 273. 138. 181.

ELFOGAD BETÉTERET: könyvecskékre és folyószámlákra a legjobb
kamatozás mellett és kifizeti azokat minden
időben felmondás nélkül. Elvállal mindennemű
bankmegbizást.

ELAD CSEKKEKET: és elfogad átutalásokat: Bécs, Berlin, Budapest,
Páris, Prag, Triest és a külföld összes piacaira
a legelőnyösebb tőzsdei árfolyamok mellett.

nyomatott: a „GUTENBERG” könyvnyomdában, Novi-Sad Szabadság-tér 1. (a Belterti r. kath. templommal szemben.)